

Raritatea modelelor explicative

„În cea mai mare parte a existenței sale pe pământ,
omul n-a trăit mai bine în două picioare decât a făcut-o în patru.”

Todd G. Buchholz

Cu această criză realitatea a pus în dificultate orice teorie economică. Bălbâiala în rândul strategiilor și al teoreticienilor este expresia dezgustătoare a falimentului politicilor și a teoriilor care le inspiră. Ceea ce părea măsură izvorâtă din înțelegerea rațională a colapsului s-a arătat prea repede și prea dezamăgitor a fi o improvizatie în disperare de cauză menită să acopere ignoranța.

Teoria și-a dovedit inconsistența într-un mod atât de categoric încât s-a ajuns să se pună sub semnul îndoielii statutul de știință al economiei. De la măsurile de stimulare fiscală și monetară de sorginte keynesiană și până la programele de ieșire din criză îndopate cu idei neomonetare eșecul s-a încapătânat să persiste. Rând pe rând s-a excitat credința în magia literelor V, U, L, M, W, evident alfabetul lăsând imaginația să lucreze fără să nimerescă pe realitate. Puterea explicativă a teoreticienilor s-a spulberat cu fiecare zi în care criza își urma cursul misterios, ca și când acesta avea scopul de a contrazice aserțiunile vreunei celebrități.

De unde această rușinoasă cavalcadă de iluzii teoretice vândute politicilor economice? Răspunsurile încercate în, deja, babilonul teoretic al crizei sunt neconcludente. Ba mai mult, unele explicații sunt de-a dreptul false. Din această ultimă categorie face parte recursul la escatologia ideologiilor. Proclamarea sfârșitului unor modele în maniera butadei „Regele e mort! Trăiască regele!” este piesa cel mai des jucată.

Superficialitatea sentimentelor trădează deficitul de rațiune. Încercările analitice se învârt în golul ideii că ceva pare să moară și altceva este posibil să apară. Este în acest construct, ce bântuie gândirea crizei, o evidentă eroare epistemică pentru că excede metodei cunoașterii științifice. Propensiunea ideologică are în această criză un teren liber pe care să zburde alături de dorința de revanșă posibil de pus în operă acum fără costuri prea mari. Ca orice criză de proporții, și aceasta erodează sistemele politice, oricât ar fi ele de solide.

Asumpția întemeiază alt mod de gândire decât cel al unei științe. Din păcate, acest mod de gândire controlează încă teritorii însemnate la nivelul deciziei economice. Transferul de reguli explicative de la percepția credințelor la validarea certitudinilor, de la fluiditatea presupunerilor la

rigoarea adevărului terfelește statutul științei economice. Așteptările absolutizează posibilul. Se reintră din nou în Utopie. Una clădită atât pe nisipul mișcător al nostalgiilor morbide, cât și pe cel al plăcerii malade pentru cadavre vii. Se reinventează o nouă cale rătăcitoare, iar teoria economică, încercând să se reabiliteze, ne va încredința că este cea optimă.

Culmea iraționalului în poziționările din interregnul crizei este realizată de cei care cred că singura soluție a ieșirii din criză este așteptarea ca ea să treacă. Criza este, pentru mulți, ca o epidemie de gripă care vine pe neașteptate și trece, cum spun mucaliții, cu tratament în șapte zile și fără tratament într-o săptămână. Asemănare, Identitate, Egalitate marchează spiritul acestor mișcări suficiente lor însele.

Ridicolul a ajuns standard de performanță pentru teoriile care au grețuri la măsurile intervenționiste sau care aruncă batista în fața opțiunilor „laissez faire laissez passer le monde va de lui même”. Aceste aliniamente centripete au aceeași consistență oricând și oricum și, mai ales, nu sunt interesate de om. Ele au o țintă preferată situată în inima ideologiilor adverse. Eșecul politicilor anticriză este un dat al ideologiilor luate drept rețete de decizie și acțiune. Chiar dacă o fac într-un timp mai lung sau mai scurt, invariabil ideologiile eșuează. Așteptările mesianice au, deci, un temel.

Chiar schimbă radical ceva această criză? Sentimentul care domină este că nimic nu va mai semăna cu ceea ce era înainte de criză. Schimbarea este o consecință și a acestei crize, deși mai degrabă este vorba de o corecție a unui curs, de ajustare a mecanismelor predispușe să funcționeze pe sistemul turbo.

Adevărul adus de criză se arată a fi expresia, nu atât a unei mișcări de balanță, dinspre o limită comportamentală spre cea opusă, cât a unei atenuări a tendințelor de a localiza performanța în extremele ideatice și pragmatice.

Criza este formula de corectare a exceselor reprezentate de tiparele ideologiilor adverse.

Cumva neașteptat, omenirea își depășește neputința, dovedită de două decenii, de a ieși din orizontul postcomunismului care confuzionează sensul postcapitalismului.

Marin Dinu

Sumar

Dezechilibre ale sistemului de pensii din România. Căi de reformare bazate pe experiența statelor din Uniunea Europeană	
■ Mihaela Dragotă, Emilian Miricescu	3
Coabitarea cu dezvoltarea durabilă. Contribuții economice la ideea de a trăi bine	
■ Carmen Costea	15
Tehnici de restructurare bancară în contextul crizei economice	
■ Vasile Dedu, Sorin Adrian Lăzărescu, Dan Costin Nițescu	27
Aspecte teoretice și practice privind nulitatea societăților comerciale	
■ Cornelia Lefter, Ovidiu Ioan Dumitru	33
Analiza empirică a gradului de corelare a economiei României cu cea a zonei euro	
■ Nicolae Dardac, Elena Bojesteanu	41
Riscul operațional – analiză comparativă	
■ Gabriela Victoria Anghelache, Ana Cornelia Olteanu	51
Sfârșitul certitudinii în complexitatea noii economii	
■ Constantin Popescu, Cristina Burghelea, Armaș Cosmin	57
Creșterea responsabilității față de mediu	
■ Mihaela Comănescu	63

Notă: Autorii sunt responsabili de clarificarea dreptului de utilizare a informațiilor cuprinse în articole.

Revizie text:

Gabriela Ochiană

Tehnoredactare computerizată:

Nicoleta Bobocea

Coperta:

Alexandru Ion

Difuzare și abonamente:

Mircea Dinu Tel./Fax: 021/210.73.10; 021/210.63.07
021/210.63.08

Indexări în baze de date:

Research Papers in Economics (RePEc)

<http://www.ideas.repec.org>

Directory of Open Access Journals (DOAJ)

<http://www.doaj.org>

EBSCO Publishing

<http://www.ebscohost.com>

CNCSIS categoria B+

www.economieteoreticasiaplicata.ro; www.ectap.ro

Recepție texte: economia.ta@edeconomica.com